

سوال

من در عرصه نظارت بر محتوا کار می‌کنم تا مانع از رسیدن محتوای غیر اخلاقی به نوجوانان شوم. من مجبورم ویدیوها را ببینم تا مطمئن شوم خالی از صحنه‌های غیر اخلاقی و خشن باشد. کار من فول تایم است حتی در ماه رمضان؛ آیا روزه من پس از دیدن این صحنه‌ها درست است؟

پاسخ مفصل

الحمدلله.

اولاً:

شایسته روزه‌دار است که چشمان و گوش‌هایش را از حرام حفظ کند. بخاری (۶۰۵۸) از ابوهریره - رضی الله عنه - روایت کرده که رسول الله - صلی الله علیه وسلم - فرمودند: «کسی که سخن باطل و عمل به آن و جهل را ترک نکند، الله نیز نیازی به این ندارد که خوردن و نوشیدنش را ترک کند».

و احمد (۸۸۵۶) از ابوهریره - رضی الله عنه - روایت کرده که رسول الله - صلی الله علیه وسلم - فرمودند: «چه بسا روزه‌داری که بهره‌اش از روزه گرسنگی و تشنگی است و چه بسا نمازگزاری که بهره‌اش از قیام [شب] تنها شب‌بیداری است». شعیب الارناؤوط در تحقیق مسند احمد می‌گوید: سندش خوب است.

و ابن ابی شیبه در مصنف خود (۸۸۸۲) از عمر - رضی الله عنه - روایت کرده که فرمود: «روزه تنها خودداری از غذا و نوشیدن نیست، بلکه [همچنین خودداری] از دروغ و باطل و لغو و سوگند است».

و به مانند آن (۸۸۸۴) از علی - رضی الله عنه - روایت شده است.

و از میمون بن مهران (۸۸۸۳) روایت شده که گفت: «آسان‌ترین روزه، ترک خوردن و نوشیدن است».

و از ابراهیم نخعی (۸۸۸۸) روایت کرده که گفت: «می‌گفتند: دروغ روزه روزه‌دار را باطل می‌کند».

و ابن حزم - رحمه الله - بر همین رای است مبنی بر این‌که گناه عمدی باعث باطل شدن روزه می‌شود. نگا: «المحلی» (۴/۳۰۴).

بنابراین روزه‌ای که صاحبش را از حرام‌ها باز ندارد، روزه‌ای ناقص است.

ابن رجب - رحمه الله - می‌گوید: «یکی از سلف می‌گوید: آسان‌ترین [بخش] روزه، ترک نوشیدن و خوردن است.

و جابر می‌گوید: هرگاه روزه شدی گوشت و چشمت و زبانت از دروغ و حرام‌ها نیز روزه شود، و از آزار همسایه دست بکش و در روزی که روزه‌ای باوقار و آرام باش و روزی که روزه‌ای با روزی که روزه نیستی یکی نباشد...

و در مسند امام احمد آمده است که دو زن در دوران پیامبر - صلی الله علیه وسلم - روزه شدند و نزدیک بود که از تشنگی بمیرند، پس داستان آنان را به پیامبر - صلی الله علیه وسلم - بازگو کردند اما ایشان روی گرداند سپس دوباره درباره آنان سخن گفتند، آن‌گاه پیامبر - صلی الله علیه وسلم - امر کرد که آن دو را بیاورند و گفت تا استفراغ کنند، پس اندازه یک قدح چرک و خون و گوشت خام بالا آوردند!!

پس پیامبر - صلی الله علیه وسلم - فرمود: «این دو از آن‌چه خداوند حلال کرده روزه گرفتند و آن‌چه را که حرام کرده خوردند؛ یکی به نزد دیگری رفت و شروع به خوردن گوشت مردم کردند» (لطائف المعارف: ۱۵۵).

البته سند حدیث مذکور ضعیف است.

اما به هر حال، اگر خواهان روزه حقیقی هستی باید این کار را در رمضان ترک کنی تا دل و چشم و گوشت از وقوع در حرام سالم بماند.

ثانیا:

اگر در پی مشاهده صحنه‌های غیر اخلاقی شهوت برانگیخته شود و به سبب تکرار نگاه منی خارج شود درباره این‌که روزه باطل می‌شود یا نه علما دو قول دارند.

در «موسوعة الفقهية» (۲۶ / ۲۶۷) آمده است: «حنفیان و شافعیان بر این مذهب‌اند که انزال منی یا مذی به سبب نگاه و فکر روزه را باطل نمی‌کند و قول مقابل صحیح‌تر نزد شافعیان این است که اگر عادت به انزال با نگاه کند یا نگاه را تکرار کند و انزال شود روزه‌اش باطل می‌شود.

مالکیان و حنبلیان بر این رای‌اند که انزال منی به سبب نگاه پی در پی روزه را باطل می‌کند زیرا این انزال در پی لذت بردن رخ داده و می‌شد از آن جلوگیری کرد.

اما انزال در پی فکر: نزد مالکیان باعث بطلان روزه می‌شود و نزد حنبلیان روزه را باطل نمی‌کند زیرا نمی‌توان از آن جلوگیری کرد».

اما خروج مذی به سبب تکرار نگاه باعث بطلان روزه نمی‌شود.

مرداوی در «الإنصاف» (۳/ ۳۰۲) می‌گوید: «منظور از این سخن که «یا نگاه را تکرار کرد و باعث انزال شد» این است که اگر نگاه را تکرار کند و مذی از او خارج شود روزه‌اش باطل نمی‌شود و این صحیح است و مذهب نیز بر همین است و بیشتر اصحاب [مذهب] بر همین نظرند».

ثالثاً:

نصیحت من به شما ترک این کار است اگر چه در نتیجه آن شر کمتری به نوجوانان برسد چنان‌که بیان کردید. زیرا مفسده و اثر بدی که این کار بر دل و جان شما می‌گذارد قابل انکار نیست و نوجوانان امروزه می‌توانند به محتوایی بدتر از آن‌چه برایشان سانسور می‌شود دست یابند، بنابراین مصلحت مورد انتظار از این کار چندان زیاد نیست و دور کردن مفسده از خودتان مقدم بر جلب مصلحت برای دیگران است.

والله اعلم